

Lapin Kullankaivajain Liitto Ry:n jäsenlehti

PROSPÄIKKÄRI

2 2025

KANNEN KUVA:

Teosarrekaratta-taidenäyttelyyn avajaiset 1.9.2025, Jäkeläpäähän kirjasto Lemmenjoki.

Ei tunkua.

Lapin Kullankaivajain Liitto Ry:n jäsenlehti

ISSN 2490-1776 (painettu)
ISSN 2490-1784 (verkkojulkaisu)

48. vuosikerta
Lehti ilmestyy 4 kertaa vuodessa

Vastaava päätoimittaja:
Kai J Rantanen

Toimitus:
Lapin Kullankaivajain Liitto ry
PL 86, 99871 Inari

Ilmoitushinnat:
1/1 s. 312 € (2. kansi)
1/1 s. 240 €
1/2 s. 162 €
1/3 s. 108 €
1/4 s. 84 €

Graafinen suunnittelu ja taitto:
Liisa Hertell, LH Viestintä

Paino:
Kirjapaino Hermes Oy, Tampere

TÄSSÄ NUMEROSSA

- 3 Pääkirjoitus: Kun kurkistaa pimeyteen
- 4–5 Puheenjohtajan palsta: Kultakesä 2025: Isomushippuja ja kovia maailmanmarkkinahintoja
- 5 Prospäkkäriin päätoimittajan haku
- 6 Pikkujoulut 29.11.2025 Tampereella
- 7 Tulossa uutuuskirja ”Lemmenjoen kultamaat kukkivat”
- 8–10 Kaivukauden 2024 suurin hippu 22,3 g Selperinojalta
- 11 Ensio Seppäsen pronssinen pienoisteos Vuoden kullankaivajateko -kiertopalkinnoksi
- 12–13 LKL:n Valokuvakilpailu 2025
- 14–21 Katse horisonttiin liiton kultaseminaariristeilyllä 21.–23.2.2025
- 22–25 Palsin kultakeisarin kasikymppiset
- 26–27 Merkkipäivät

LKL:N HALLITUS

Puheenjohtaja:
Antti Peronius
puh: 050 436 2316
antti.peronius@gmail.com

Varapuheenjohtaja:
Ami Telilä, Lemmenjoki
puh: 050 3073 248
amitelila@gmail.com

Sihteeri:
Kai J. Rantanen, Inari
puh: 040 774 6773
mullin.mallin@gmail.com

Esko Orava, Sinettä
puh: 0400 323 433
esko.orava@suomi24.fi

Hannu Raja, Jalasto
puh: 050 365 6570
hannu.raja@netikka.fi

Jutta Vehviläinen, Rovaniemi
puh: 040 727 9309
jutta.vehvilainen@gmail.com

Tapio Soukka, Muhos
puh: 050 540 3554
soukka.tapio@gmail.com

LKL:N PANKKITILIT

Jäsenmaksutili: FI45 2177 3800 0049 77

Jäsenmaksut vuodelle 2025:
– täysi-ikäiset 33,00 €
– nuorisojäsen 16,50 €
– liittymismaksu 14,00 €

Muut maksut: FI95 1201 3000 1031 83

JÄSENASIAIT

Lapin Kullankaivajain Liitto Ry
PL 86, 99871 Inari
puh. 0400 836 500
s-posti: info@kullankaivajat.fi
kotisivut: www.kullankaivajat.fi

Kun kurkistaa pimeyteen

E ka kerran nollia juhliessani kehuin kutsussa ystäväilleni, kuinka nelikymppisenä ihminen oppii ymmärtämään sen, että karttamerkintä vaikeakulkuihin tai ylitsepääsemätön suo saattaa oikeastikin tarkoittaa vaikeakulkuista tai ylitsepääsemätöntä suota. Juhlissa tarjolla oli kattilallinen poronkieliä ja jokunen kananmuna niille, jotka eivät voineet syödä mitään mikä on ollut ennen toisen suussa.

Olin aloittanut ruhtinaallisella vapaa-ajallani viestinnän opinnot Saamelaisalueen ammatillisen koulutuskeskuksen siipien suojissa Oulun yliopistolle ja tein puolipäiväisesti Lapin Kullankaivajain Liiton toiminnanjohtajan töitä ja sporadistisesti nylkyreissuja Utsjoella, Inarissa ja Pohjois-Norjassa.

Heti viestinnän opintojen alussa varoiteltiin sekä viestijän persoonallisista kompastuskivistä, että haasteellisen ihmistyön haitoista. Kun kurkistaa pimeyteen, pimeys kurkistaa vastaan, luki luentorungon ensimmäisessä slaidissa.

Satakunta vuotta aiemmin norjalaiset valaanpyytäjät olivat laivanneet 7 poroa Etelä-Georgian ja Eteläisten Sandwichsaarten valaanpyyntitukikohtaan Etelä-Amerikan kupeeseen, keskelle eteläistä Atlantin valtamerä, noin 1 390 kilometriä Falklandinsaarista itäkaakkoon. Vuosisadassa porojen arvioitiin lisääntyneen 1500-päiseksi tokaksi ja aiheuttaneen ylilaidunnuksellaan ympäristökatastrofin saariryhmän herkälle luonnolle, jonka muut asukkaat ovat lähinnä pingviinejä ja hylkeitä. Biologisella tutkimusasemalla oli vakimiehitksenä kuulemma kaksi ihmistä.

Saarelle lähetettiin Norjan ympäristöviraston agentit ja joukko

saamelaisia poromiehinä Pohjois-Norjasta. Asiasta uutisoitiin Suomenkin sanomalehdissä. Itse olin vielä Lemmenjoella, mutta rakastettuni oli vannottanut kavereitani, että kukaan ei sitten mainitse tästä Mullikselle. Erotuskauden alettua Norjassa kuulin, että se olikin osa siitä meidän nylkyporukasta, joka lähti tammikuussa sinne paikan päälle korjaamaan sata vuotta sitten tehtyä virhettä.

Yhdistyneen kuningaskunnan kuningatar **Elisabeth** maksoi koko parin kuukauden reissun Norjan Kautokeinoista Rion sambakarnevaalien kautta Etelä-Georgian saarelle – ja päivärahat ja nylkypalkan vielä päälle. Minähän kyllä vinguin päästä matkaan, mutta nylkyporukan kymppi pahoitteli ettei voi ottaa minua mukaan, koska en halaa saamenkieltä.

Poroja saarelle olikin siunaantunut todellisuudessa noin 6 600 kappaletta. Poromiehet rakensivat rantaan siulat ja tappokonttorin, lahdella makasi redillä alus, jolla itse nylky tapahtui. Pakkaseen otettiin vain paistit ja fileet, loppuroppi molskautettiin mereen. Paikalliset lihamarkkinat olivat melko äkkiä tukossa.

Tosiasiaa lihat myytiin Antarktiksens risteilylaidoille ja loput Falklandinsaarille.

Porot kuitenkin kaikkosivat vuorten rinteille, eikä niitä saatu teuraaksi kuin jotakin 900 kappaletta.

Norjan ympäristöviraston tarkka-ampujaryhmä lahtasi parin vuoden aikana loput 5 500 poroa sinne vuortenrinteille. Satakunta laukausta päivässä per ampuja.

Jälkeenpäin Karasjoen pojat eivät olleet oikein mielissään koko reissusta; mönkijöitä ei ollut käy-

tössä, tulia ei saanut tehdä ja saarella satoi ihan koko ajan. Olin minä silti vähän kateellinen, en niinkään Copacabanasta tai niistä Elisabethin päivärahoista. Mutta sille biologisen tutkimusaseman työntekijälle siellä viheliäisellä tuulennussimalla saarella keskellä eteläistä Atlantin valtamerä minä olin kateellinen.

Sillä on työkaveri ja kahdestaan niillä on työyhteisö.

Prospäkkäriin toimittamisen kanssa kävi nyt näin. Pitkään jatkunut ylikuormitus ynnä koko muu haasteellinen ihmistyön klasisinen ongelmakenttä iski sosiaaliset ja oman pääkopan sisäiset alenusvaihteet päälle. Pitkään jatkunut aikataulujen syltääminen ylitti osan porukkaa sietokyvyn – vaikka pakko minun on todeta, että kyllä niistä tähän asti toimittamistani 95:stä Prospäkkäristä aika moni on ihan ajallaankin ilmestynyt. Pimeys kuitenkin irvisti vastaan.

Sain Kotkasta 80-luvulla lähtiessäni erältä henkilöltä Japanilaisia runoja -kirjan. Kansilehteen oli poimittu haiku:

*Paloi aittani
- nyt ei ole estettä
kuunta katsoissain.*

Masahide

MULLIS'

Kultakesä 2025: Isomushippuja ja kovia maailmanmarkkinahintoja

Meillä kullankaivajilla on eräs valtioista riippumaton tuki ja turva. Se on kullan maailmanmarkkinahinta.

Nyt tätä kirjoittaessani se on 106,46 euroa per gramma.

Kulta hakkaa uusia hintaennätyksiä koko ajan. Muistan kuinka hinta oli 90-luvulla alhaalla. Se taso, mistä nousu käynnistyi oli 8,8 euroa per gramma. Hinta kohosi 2000-luvun alussa noin 45 euron tasoon ja tuli siitä hieman alas noin 35 euron tasoon. Tästä tasosta se vuonna 2020 kohosi 50–60 euron tasolle, mistä se irtautui viime vuonna.

Kultakesä 2025 alkoi peräti noin 90 euron tasossa, mitä minä pidin silloin aivan erinomaisena. Syksyn noin 10 prosentin nousu yli 100 euron lukuihin toi sitten lisää voita ja makkaraa kullankaivajan leivän päälle.

Kullan hinnan vaihteluihin liittyy moni asia ja siitä pitääkin kirjoittaa joskus laajemmin: Maailma muuttuu ja vaurastuva Aasia tykkää kullasta. Me ja noin 100 miljoonaa lajitoveriamme ympäri maailman hyödyimme tästä.

Tämä kaikki aiheuttaa erikoisia tilanteita: Sellaiset kultapaikat, mitkä eivät olleet aikoinaan taloudellisesti kiinnostavia, ovat muuttaneet kiinnostaviksi. Vanhat kullankaivupaikat kokevat renessanssin niin meillä kuin muualakin ja kokonaan uusiakin alueita löytyy.

Kesän 2025 ilonaiheita antoivat myös löydetty isomushipput. Kaikkiin löydettyihin hippuihin liittyy omat upeat ja erilaiset tarinansa. Ne jäävät kultahistoriaan tulevien polvien kaudehdittavaksi.

Kesä alkoi **Vehviläisten** Sotajoelta löytämällä 30,69-grammaisella. Klassikkopaikka jo lähes 150 vuoden ajan ja voisiko sanoa, että myös klassikkokaivajat antoivat muille haastetta kesään.

Elokuussa **Varpu** ja Kari Holmberg vastasivat haasteeseen Lemmenjoen Puskulta 28,9-grammaisella. Hipun tekee erikoiseksi se, että se on lapiokaivulla löytynyt hippu. Lisäksi on hienoa, että Lemmenjoki on palannut listoille konekaivun päättymisen jälkeen.

Kesän tiettävästi suurin löytyi aivan kaivukauden lopulla Selperiltä. **Pekka Suikkanen** löysi Heikki Kallio-Mannilan lupa-alueelta peräti 41,4 gramman kaunottaren. Sen löytymisen erikoisuus on, että se ei löytynyt varsinaisessa tuotantokaivussa, vaan tutkimustyön yhteydessä.

LKL koetti olla pontevana ja lisäsi tavanomaiseen kesän kulkuunsa jäsentapaamisia. Järjestimme jäsentapahtumat Pahaojalla ja Lemmenjoen Pihlajamäessä. Lisäksi Palsin yhteispalstan kaivajat järjestivät LKL:n puheenjohtajalle ja kesätoiminnanjohtajalle keskustelu- ja kehittämistilaisuuden Palsilla.

Palaute oli sen verran hyvää, että kaikkia tällaisia mutkattomia matalan osallistumiskynnyksen kokoontumisia jatketaan tulevina vuosina.

Jäsenistöltä tulleen palautteen mukaisesti mennään muutenkin eteenpäin. Jäsenmäärä kasvoi jonkin verran ja saimme hyviä ideoita siihen, kuinka voisimme saada muutaman vuoden pysähdyksissä olleen jäsenmäärämme uudelleen nousuun.

Joku sanoo tähän, että ei kai iso jäsenmäärä ole mikään itsetarkoitus. Ei se olekaan itsetarkoitus, mutta olen sen huomannut merkitsevän yllättävän paljon, kun poliitikkojen puheille pyrkii.

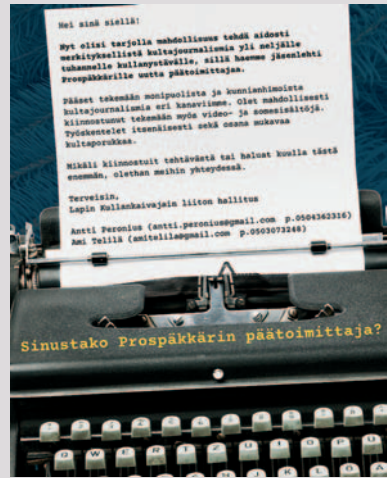
Hiput ja toimintamme muutenkin antoivat yllättävän laajan julkisuuden LKL:lle: olimme kesän aikana maakunta- ja valtakuntatasoisissa lehdissä, radiossa, TV:n iltauutisissa jne. Eriytyisen iloinen olin pitkästä artikkelista Inarilainen-lehdessä, missä saimme kullankaivajien ajatuksia luonnon- ja maankäytöstä julkisuuteen.

Ulkopuolinen mediaihminen arvioi minulle viestintästrategiaamme hyväksi ja sen toteuttamista erinomaiseksi. Hän kertoi meidän selvästi ymmärtävän, että jos pallo ei ole omilla, niin se on silloin vastapuolella. Kiittelin kohdellaasti kauniista sanoista ja hyvän kuuloisesta analyysistä.

Paitsi että ei meillä tietääkseni ole mitään mediastrategiaa, jota koettaisimme toteuttaa. Omasta mielestäni pääsimme hyötymään ilmiöstä, missä julkisuus tuottaa lisää julkisuutta – sen jätin kuitenkin hänelle sanomatta.

Lopuksi kommentoin ikäviä asioita: Lapin Kullankaivajain Liitto ry:n hallitus on epäonnistunut jäsenlehtensä Prospäkkärin 2025 aikatauluihin liittyvissä vastuissaan. Olemme tästä pahoillamme ja korjaamme tilanteen, niin että 2026 luvatut lehdet tulevat jäsenilleen aikataulun mukaisesti.

Kemijärven rantamaisemien
syystuulella 5.10.2025
ANTTI PERONIUS, PJ

Prospäkkärin päätoimittaja

Hei sinä siellä!

Nyt olisi tarjolla mahdollisuus tehdä aidosti merkityksellistä kultajournalismia yli neljälle tuhannelle kullanystäväälle, sillä haamme jäsenlehti Prospäkkärille uutta päätoimittajaa.

Pääset tekemään monipuolista ja kunnianhimoista kultajournalismia eri kanaviimme. Olet mahdollisesti kiinnostunut tekemään myös video- ja somesisältöjä. Työskentelet itsenäisesti sekä osana mukavaa kultaporukkaa.

Mikäli kiinnostuit tehtävästä tai haluat kuulla tästä enemmän, olethan meihin yhteydessä.

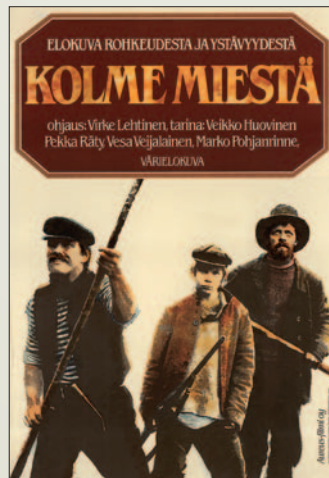
Terveisin,
Lapin Kullankaivajain Liiton hallitus

ANTTI PERONIUS
antti.peronius@gmail.com
p. 050 4362316

AMI TELILÄ
amitelila@gmail.com p. 050 3073248

Lapin Kullankaivajain Liitto ry ja Tampereen Kivikerho ry järjestävät

Modulaariset Pikkujoulut Tampereella 29.–30.11.2025

LAUANTAI 29.11.

◆ Klo 13:00–15:00 Elokuvaesitys “Kolme miestä” (1984)

Virke Lehtisen ohjaama historiallinen draamaelokuva Ivalojoen kultaryntäyksestä 1870-luvulla. Pääosissa Vesa Veijalainen, Pekka Rätty ja Marko Pohjanrinne. Käsikirjoitus Veikko Huovinen, Virke Lehtinen, Solja Kievari

*Arthouse Cinema Niagara, Kehräsaari B-talo,
33200 Tampere (Max. 140 hlö)*

◆ Klo 16:00–18:00 Kivigalleria-vierailu, Museokeskus Vapriikki

Tampereen Kivimuseon valikoituja helmiä Vapriikin Galleria-tilassa Ryhmälippu (yli 10 hlöä) 10 € / hlö (maksetaan paikan päällä) mahdollisuus vilauttaa omaa museokorttia.

Museokeskus Vapriikki, Alaverstaanraitti 5, 33100 Tampere

◆ Klo 19:00– Pikkujoulu ruokailu, Ravintola Tillikka

Tillikan Buffetmenu kahdella pääruoalla (liha/kala) 49 € / hlö. Max. 80 hlö. Särvitään yhdessä kystä kyllä Tillikan alakerran Ravintola Klubimieheissä. Ruokailun jälkeen (n. klo 21:00) paikalle voi tulla viettämään pikkujouluja ja tapaamaan tuttuja, vaikka olisi käynyt välillä nakkioskilla.

Ravintola Tillikka, Hämeenkatu 14, 33100 Tampere

SUNNUNTAI 30.11.

◆ Klo 9:00– Tutustuminen Tampereen Kivikerhon kivipajaan

Voit sopia etukäteen yhteiskyydityksen esim. Tampereen rautatieasemalta: [liisa.hertell\(at\)kolumbus.fi](mailto:liisa.hertell(at)kolumbus.fi) tai **040 557 4700**.

Kivipaja, Hepolamminkatu 26, 33720 Tampere

ILMOITTAUTUMISET

Ilmoittaudu **21.11.2025** mennessä: [info\(at\)kullankaivajat.fi](mailto:info(at)kullankaivajat.fi) tai **0400 836 500**

Ilmoita mihin tilaisuuksiin osallistut. Huomioithan, että ilmoittautuminen on sitova ja muista ilmoittaa mahdolliset erikoisruokavaliot.

Ravintola Tillikan ruokailu 49 € maksetaan ennakoon **LKL ry:n tilille FI95 1201 3000 1031 83**, ruokajuomat omakustanteisesti paikan päällä.

UUTUUSKIRJA ilmestyy 1.11.2025

Ennakkotilaushinta
29,50 € - 20 % = 23,60 €
TILAA HETI

Lemmenjoen kultamaat kukkivat

Kultaseppä Aarne "Arski" Alhosen elämäntyö
kullankaivajana ja Lemmenjoki-korujen tekijänä

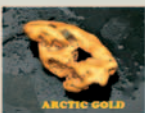

Aarne Alhonen, Seppo J. Partanen, Kari Kinnunen ja Raimo Niemelä
120 sivua – yli 200 kuvaa – kustantaja: Hippukulka Oy

Kulta ja kivet olivat minulle raaka-ainetta, josta jalostin koruja; nyt raaka-ainetta onkin minun elämäni ja työni, josta te ystävät olette jalostaneet kirjan, kauniin kuin koru. Monipuolinen sisältö kauniissa paketissa.

Kiitollisena Arski

Tilaukset ja lisätiedot: puh 040 5454833 tai www.hippukulka.fi

Kaivukauden 2024 suurin hippu 22,3 g Selperinojalta

*Suomenlahden parhaat tuuletukset:
Veikko Jaskari ja Janne Paalanen*

Koko Suomenlahden parhaat ja komeimmat tuuletukset nähtiin M/S Gabriellan yökerhon Club Mar'en parkeilla, kun kullankaivajat Veikko Jaskari ja Janne Paalanen vastaanottivat Kauden isoimmus -kiertopalkinnon Lapin Kullankaivajain Liiton Kultaseminaariristeilyllä 21.–23.2.2025.

Ei keretty sille nimeäkään antaa

– Ei me taidettu... Ei keretty antaa sille hipulle nimeekään, kun se jo lähti etiäpäin. 13.8.2024 se löyty. 22,3 g näytti digivaaka painoo, muistele Jaskarin Veikko edellisessä suurinta hippua uuden kaivukauden kynnyksellä Selperinojan kultaleirissä.

– Hippu tuli rihlaston loppupäästä – törötti siellä niinku Nortin natsa. Eihän niissä rihloissa yleensä mitään edes olekkaan, ni ei siitä oikeastaan tiedä kauanko se oli siellä jo ollutkaan. Matoissahan se tän perän kulta on.

– Sitte ku alettiin taas rihloja pehmentelemään, ni silloin se löyty.

Selperinoja on ahdas ja haasteellinen kaivaa isolla koneella. Aluetta on Veikon mukaan aiemmin joku osittain kaivanut traktorikaivurilla – sekä tietenkin aikanaan lapiopelillä. Viime kesän kaivun yhteydessä maan sisältä löytyi vanhojen lapiomiesten rännipukitkin, jotka olivat painuneet pehmeään maahan.

Niiden alle oli jäänyt vielä hyvä kultamaa.

Veikko Jaskari esittelee juuri löydettyä 22,3-grammaista käypäläistä Selperinojalla.

Pillimehupäivä

– Ei siinä ollu ku pari–kolme metriä syvät maat, mutta sieltä nyt tuli muutenkin hyvin sitä kultaa...

Veikko kertoo, että alueella esiintyy pääasiassa hienokultaa. Oikeastaan ihan pölykultaa; vaskooli saattaa loistaa keltaisena, mutta grammoja ei tahdo oikein kertyä. Granaattitkin ovat aika silppua Lemmenjoen kultapurojen kiviin verrattuna.

Hienokulta otetaankin talteen salmiakki-verkolla ja spagettimatolla, kulmarihloilla ei sen talteenotossa ole oikein mitään tekoa.

– Eihän tällä alueella ole oikein mitään hippujuhlaperinnettäkään, niin kuin Lemmenjoella.

Jos tulee yli 100 ramman pesu, ni juodaan vaan pillimehua. Se on sitte pillimehupäivä.

Veikko Jaskari ja Janne Paalanen tuulettavat Lapin Kullankaivajain Liiton Kauden isoimmus -kiertopalkinnon kanssa M/s Gabriellalla liiton seminaaristeilyllä.

Veikko ja Janne esittelemässä Selperinojan konelanssilla Jannen yhdessä Kulmalan Erkin kanssa rakentamaa sinistä rumpuseulaa.

– Äytsillä tuli kerran joku 20-grammanen hippu. En paljastanu sitä heti kaivukavereille.

Otin kämppillä Topin keittämää keittoa ja heitin sen hipun suuhuni. Sylkäsin sitte hipun muovilautaselle – että mikä ihme täällä keiton joukossa oikein oli...

Paalasan Jannen sininen rumpu

Veikko ja kaivukumppanina työskentelevä evijärveläinen Paalasan Janne esittelevät konelanssiaan. Reilun viikon verran – kylmän ja kolean viikon – on laitettu paikkoja ja vehkeitä talven jäljiltä jiiriin. Veikon toissa keväänä viraaleiksi menneiden Lemmenjoen raskaan kaluston poisresuamisvideoiden myötä maankuuluksi tulleen Halla-kaivinkoneen täysin kunnostettu konekin on asennusta vailla valmiina.

Juhannusviikolla olisi tarkoitus päästä jo rännittämään.

– Kesällä 2018 vuokrasin täryseulan ja kai-

vinkoneen ja **Lehtosen Anuragin** luvitetulla konekaivupysäkillä pääsin harjoittelemaan kullankaivua, kertoo kotipuolessa metsäkonekuljettajana työskentelevä Janne.

– Seuraavana kesänä rakennettiin **Kulmalan Erkin** kanssa toi sininen rumpu ja testattiin sitä **Jokelan Jarin** palstalla Harrijoella. Kesä 2020 kaivettiin **Kallio-Mannilalla** vuokra-kaivajina ja sitte myytiin rumpu Veikolle.

Tänä keväänä Jannella aukesi lopulta omaakin lupa-alue Palsin sormien alapuolen valuma-alueelta. Mutta nyt jatkuu vielä yhteistointa Veikon kanssa.

Lemmenjoelle pyörähtämään

– Pystymettästä Karviasta minut palkattiin vuonna 2005 kunnostelemaan **Mäkisen Maurin** ja **Jokiniemen Topin** hankkimaa Åkerman H 16 B:tä. Pari viikkoa sitä kunnostelin, ja sitte Mauri ja Topi kuljetuttivat sen Jäkälä-äyt-

siin Lemmenjoelle. Ite pääsin Maurin kyydissä ekaa kertaa Lemmenjoelle, muistelee kultauransa alkua nykyisin kiitettävällä ahkeruudella kullankaivun iloja ja murheita videoillaan somekansalle levittävä Jaskari.

– Lemmenjoella huoltelin pari–kolme viikkoa niitä ropaleita siellä sun täällä. Sitte kun koneet oli huollettu, niin pojat sano että pitäis ruveta niille kultaa kaivelemaan. Ne lupas kauheet provikat, jäät meille tänne hommiin...

Alun perin Veikon piti olla Lemmenjoella vain pyörähtämässä, ja parin ensimmäisen kesän ajan hän itsekin luuli olevansa kultamailla vain käymässä. Sitten murska-aseilla työskennellyt Veikko alkoi pohtimaan, että poikien seulat eivät kyllä toimi läheskään niin hyvin kuin olisi mahdollista.

Loppupesu ei toiminut. Ei sinne päinkään.

Ensiapuna Veikko keksi lisätä Topin paltalla kaivaneen **Erkki Raumalan** lapiorännin rikastuslaitteen jatkoksi, ja tavaraa alkoi ihan eri mallilla jäämään talteenkin.

Veikko itsekin jäi Maurin ja Topin Jäkälä-äytsin kullankaivukombinaattiin vakiokamppeeksi ja Raumalan Erkki hänelle työpariksi kolmen vuoden ajaksi. Kaivospehtoorien välirikon jälkeen Veikko jäi kaivamaan Topin työmaalle, josta siirtyi **Telilän Amin** hommiin Kaarreojalle kaivukaudella 2016. Katkeraan loppuun, 30.6.2020, saakka.

Romurallin kautta Selperinojalle

Ammattimiehet silittelivät alueet pikavauhtia tarkastuskuntoon, mikä hämmästytti lupaviranomaisiakin. Syksyyn mennessä alueet oli maisemoitu ja koneet kauhat ojossa odottamassa poiskuljetusta. Mitäpä asian kanssa venymään, kun tuotannollinen kaivu kerran oli kielletty.

Seuraavan kevään lumilla alkoi raskaan kaluston poiskuljetus.

Lemmenjoen romuralli

Vielä keväällä 2023 Veikko ajoi tunturista alas läpi tuulen ja tuiskun reilun 30 kilometrin tietömän erämaataipaleen kuusi kaivinkonetta. Oli se vähän eri luokan suoritus kuin kaikille konemiehille tuttu ”lavetille ylös – lavetilta alas”-operaatio, varsinkin huolella (loppuun) käytetyllä Lemmenjoen kullankaivukalustolla.

– Sattana, joo, tuumaa Veikko.

Kaikenlaista pikkuroinaa kuten voimalaitoksia ja pesulaitteita siinä sivussa.

– Kesällä 2020 kävin uteliaisuuttani kattomassa näillä nurkilla, että mimmosta se meno täällä on. Jannelta ja Kulmalan Erkiltä ostin sitte rummun ja Soinille ja Loukialle kaivoin provikalla yhden kuukauden. Soppari oli että jatketaan, mutta ei jatkettu.

– Samana syksynä siirryin tänne Kallio-Mannilan palstoille provikkapohjalla. Nyt on alkamassa 5. kesä.

Ne tunturit. Se maisema. Ja kulta...

– Mettähallitukselle siirtynyt Tukesin entinen ylitarkastaja **Molkoselän Pasi** kävi tossa alkuvuikosta tarkastusdelegaation mukana täällä Selperillä. Pasi kysäsi, että onko mulla kaipuu vielä Lemmenjoelle...

– Kyllä. Kaipaan niitä tuntureita. Sitä maisemaa... Ja niitä Lemmenjoen rikkaita kulta-maita. ☐

Ammattikullankaivaja Veikko Jaskari ja teipattu Volvo.

Ensio Seppäsen pronssinen pienoisteos

Vuoden kullankaivajateko -kiertopalkinnoksi

Ensio Seppäsen veistämä kullankavaaja pronssiveistos.

Liitto sai loppukesästä lahjoituksena erältä pitkäaikaiselta jäseneltämme **Ensio Seppäsen** (7.9.1924–28.6.2008) nuorta vaskaajaa esittävän pronssisen pienoisteoksen.

Ahkerasti työskennellyt kemiläinen kuvanveistäjä ja professori Seppänen tuli tunnetuksi nimenomaan näköispatsaistaan, muun muassa Tankavaaran Kultamuseolle pystytetty, vuoden 1993 MM-kisojen yhteydessä paljastettu Vaskaajapatsas on Seppäsen veistämä. Myös Pyrkyreitten palstan yhteyteen Inarin kirkkomaille haviteltiin 1990-luvun puolivälissä eräiden aktiivitoimijoiden toimesta Seppäsen veistämää näköispatsasta.

Nyt lahjoituksena saadun veistoksen jalustassa on karkeilla pukstaaveilla merkinnät “2/4” ja “Ensio Seppänen -67 (ilmeisesti)”. Toiminnanjohtaja on yrittänyt saada lahjoittajalta tarkempia tietoja pienoisteoksen historiasta, mutta toistaiseksi onnistumatta.

Ehkä joku liiton jäsenistä tunnistaisi veistoksen ja osaisi kertoa sen historiasta enemmän.

Liiton hallitus esittää kiitokset arvokkaasta ja upeasta lahjoituksesta.

Lahjoittajan kanssa sovitun mukaisesti näköispatsasta tullaan tekemään huomionosoituksen saajalle vuodeksi luovutettava konkreettinen Vuoden kullankaivajateko -kiertopalkinto Vanhan vaskoolimiehen kahvilan seinälle sijoitetun puureliefin täydennykseksi. □

Kultasaalis. Kuva: Marko Touru

LKL:n Valokuvakilpailu 2025

Lapin Kullankaivajain Liitto julistaa avatuksi kaikille avoimen Kultakuvakisan 2025.

Lapin Kullankaivajain Liiton Kultakuvakisan ytimessä on elävä Lapin kullankaivuperinne, Lapin kullankaivajat ja Lapin kulta sekä Lapin kulta- maiden arvomineraalit.

Kaikkien kilpailuun hyväksyttävien kuvien on siis oltava Lapin kultamailta. Ulkomailta tai ulkomailla kaivettavat työmaat ja löydöt eivät siis valitettavasti kuulu tähän kokonaisuuteen – vaikka itse kaivaja olisikin Lapin kullankaivaja.

Eriyisenä teemana tänä vuonna on Lapin kullankaivukulttuuri, jonka alle niputetaan aiemmista sarjoista sarjat Työn kuva ja Kullankaivaja kotonaan.

Kilpailusarjoja on kolme:

1. Lapin kullankaivukulttuuri: kullankaivun eri työvaiheet, kultaleirin jokapäiväinen arki, kullankaivajan sosiaalinen ja epäsosiaalinen elämä
2. Kullan murut: kuvat fyysisestä Lapin kullasta, myös jalostettuna, mikäli yhteys Lapin huuhdontakultaan on sitovasti osoitettavissa
3. Muu maailmankaikkeus: muut arvomineraalit sekä muut kullankaivun yhteydessä tehdyt arvokkaat ja mielenkiintoiset löydökset, kuten emäkalliot ja meteoriitit

Sarjojen kolme parasta palkitaan, voittaja raakakullalla.

Tarkennetaanpa vielä vähän niitä sääntöjä:

- Kilpailuaika päättyy 4.1.2026. Tulokset julkistetaan liiton Kultaseminaariristeilyllä 6.–8.2.2026.
- Kilpailukuvat lähetetään riittävän korkearesoluutioisina (100–300 dpi) digikuvina jollakin yleisimmistä kuvatieostotyypeistä Lapin Kullankaivajain Liiton sähköpostiin info@kullankaivajat.fi.
- Sähköpostin otsikoksi merkitään: “Valokuvakilpailu 2025”.
- Jokainen osallistuja voi osallistua kilpailuun enintään kolmella (3) kuvalla per sarja. Kuvista on ilmoitettava mihin sarjaan niillä osallistutaan; sarjoissa 2 ja 3 voi olla esim. “Kultaa ja kiviä” -tyyppisiä kuvia. Kilpai-

luun osallistuja ilmoittamalla päättää mihin sarjaan hän kuvalla osallistuu.

- Kilpailuun osallistuja ilmoittaa selkeästi sen, kuka lähetetyllä kuvalla kilpailuun osallistuu. Osallistuja vastaa siitä, että hänellä on kuvaoikeudet kilpailuun lähetettyihin kuviin. Kuvan saateviestissä on nimettävä kuva ja ilmoitettava mitä, missä, milloin – eli mitä tai ketä kuva esittää, mistä kuva on otettu ja vähintään vuositason kuvausajankohda.
- Kilpailukuvia ei palauteta, vaan ne säilytetään liiton arkistossa, jossa ne ovat LKL ry:n julkaisuissaan käytettävissä kuvaajan nimi ilmoittamalla.

Click click ;)

Uunin rinnat. Kuva: Tero Kyllönen

käymään, heti sanoa toksauttaa, eihän tuossa ole nännejäkään, minä siihen jotta saamanne pitää.

Siltä istumalta soitin Oulun tutulle sepälle, että onnistuuko sellainen rojekti, hän sanoi kokeillaan. Lähetin piirrosta ja materiaalia, oli tullut kultaseppäharjoittelijatyttö sepälle, ja hän sai eka harjoitustyön rojektista. En päässyt tarkistamaan, tuliko nänneistä tekijän mallin mukaiset.

Puolenkymmentä talvenkiertoa takaperin värkätettiin vanhan uunintekijän kanssa tulisijoja Risumajaan, minä kysymään, millaiset uunin rinnat ovat, ei osannut sanoa, ennettäin oli täällä päin sanonta “uunin rinnalla käsiä lämmitellään”.

Eräänä iltana entiseen kotiin nukkumaan mennessä välähti, tuosta ne tulee uunin rinnat. Seinän kuppeella ollut soikean pyöräkkä kivi, joka jokusia vuosia aikaisemmin pyörähti valtauksella esiin, sehän piti kuljettaa kotiin. Pistin räilläkällä kiven kahtia ja puolikkaat olivat talvikauden takan ranssilla. Tuli naiseläjä

TERO KYLLÖNEN

Päätoimittajan poiminta - kunniamaininta Kultakuvakisassa 2014

Liiton puheenjohtaja Antti Peronius kommentoimassa Metsähallituksen linjauksia.

Katse horisonttiin liiton Kultaseminaariristeilyllä 21.-23.2.2025

Ja miksi se minunkin piti vielä tällainen c..nábirra ostaa. Vanhan miehen. (p..lupärrä, päätoimittajan vapaa suomennos)

Kapeatelainen syvänlumen mountainkelkka istuu korkeat telalapat länässä keskellä kovaa kelkkajälkeä Hukkaselän rinteen viimeisessä tiukassa nousussa. Reessä on tutulle kullankaivajalle menossa ollut iso koivukuorma ja keskiään ohittanut poromies säтті itseään kelkan penkillä karvalakki hikisestä päästä jäljen viereen paiskattuna.

Mainoskuivissa puuterilumi suihkuu telatunnelista, ja niinhän ne nuoret loikkivatkin kelkoillaan perkeleellisiä kivikkorinteitä ylös alas. Mutta, että piti se hänenkin vielä tällainen c..nábirra ostaa. Vanhan miehen. Ja tässä sitä ollaan, ja kuorma pitää purkaa. Perkele!

Samat fiilikset on Prospäkkärin päätoimittajalla älypuhelimien hankkimisen ja varsinkin sen tallennusvälineenä hyödyntämisen osalta. Liki kahdenkymmenen Lapin Kullankaivajain Liiton Kultaseminaariristeilyn muistiinpanot tuhersin ruutuvihkoon Prospäkkärin seminaariartikkeleita varten, mutta nyt tuli annettua pirulle pikkusormi ja painettua M/s Gabrielan yökerhon seminaaritalassa jäljelle jääneillä sormilla videotaltioinnin punaista REC-palluk-

kaa. Edistykelliset ihmiset ovat hehkuttaneet sen olevan nyky maailmaa ja koko nyky maailman yhteen linkitetty digitaalinen tallennustila.

No, ne modernit tyytit eivät muistaneet mainita minulle pilvipalveluista eivätkä varmuuskopioista.

Lemmenjoelle eka kertaa tälle kesälle viikko ennen Juhannusta ramutessa puhelin oli pudonnut uudenhajuksen anorakin taskusta.

Ja tässä sitä nyt ollaan; laput länässä keskellä vastamäkeä. Siellä ne ovat jonkun jänkäpuron varressa; pirulle annettu pikkusormi, lorttoluuri ja liiton seminaariristeilyn kuvat ja muistiinpanot.

Perkele!

Pohdintaa kullankaivun ja kultakisojen tulevaisuudesta

Seminaarissa koitettiin pohtia sitä, kuinka kullankaivun käy vuonna 2025. Liiton edustajilta ja kullankaivuoikeuksia hallinnoivilta viranomaisilta saatiin perinteisen suorasanaiset esitykset lähitulevaisuuden näkymistä. Seminaarin pääteemaan eli kullanhuudontakilpailujen menneisyyteen ja nykytilanteeseen pureuduttiin vaskauskilpailujen jälkeinen lauantai-päivä.

Liiton seminaariristeilylle osallistui tällä kertaa tasan 200 kullankaivajaa, ikähaarukan ollessa 13–93 vuoden välillä. Osallistujista suuri osa oli liiton seminaariristeilyllä ensikertalaisia. Koronavuosien katkoksen jälkeen Viking Line laittoi kullankaivajien perinteisen seminaariristeilyaluksen, M/s Mariellan myyntiin, mutta liitto jätti aluksen tällä kertaa ostamatta. Kullankaivajien seminaariristeilyt siirtyivät saumattomasti Mariellan sisarus M/s Gabriellalle. Siirtymä Mariellan suoraselkäisiltä auditoriopenkeiltä Gabriellan baarimiljööhön perustettuun pop-up seminaaritalaan tapahtui kullankaivajilta jopa vieläkin saumattomammin.

Viking Linen myyntiorganisaation notkea suhtautuminen järjestelyihin ja henkilökunnan ystävällinen palveluasenne seminaarikannella

ovat tehneet suuren vaikutuksen jämerään, mutta epämuodolliseen toimintaan tottuneisiin Lapin kullankaivajiin.

Seminaariristeilyn matkajärjestelyistä vastasi **Jutta Vehviläinen** ja laivaseminaarin puheenjohtajana toimi **Tapio Soukka**.

Kullankaivajan arjen muutokset

Kullankaivun edunvalvontaa ja liiton tilaa luodanneessa puheenvuorossaan Lapin Kullankaivajain Liiton puheenjohtaja **Antti Peronius** totesi useimpien paikallaolijoiden olleen todistamassa valtavaa muutosta – hyvässä ja varsinkin pahassa. Kullankaivajien arkea ovat viime vuosikymmeninä muuttaneet ennen kaikkea lupaprosessien hankaloituminen. Aiemmin yksinkertaiset, suoraviivaisen tehokkaat lupaprosessit ovat muuttuneet jättimäisiksi luparuleteiksi. Aikoinaan kullanhuudontalupahakemus eli valtaushakemus oli yhden sivun mittainen ja ympäristölupahakemus muutaman sivun.

Nykyisin kullanhuudontalupa on kymmenisen sivua pitkä ja ympäristölupa herkästi jopa 300-sivuinen. Lisäksi lupaprosessit ovat äärimmäisen valitusherkkiä, valitusoikeus on monella eri taholla ja nämä tahot ovat enimmäkseen julkisilla varoilla hyvin rahoitettuja.

Kaivosviranomaisen henkilöstöjärjestelyiden ja lupaprosessien kehittämisen puolella puheenjohtaja Peronius sen sijaan näki paljon positiivista.

Viime vuosien kaivoslakiuudistukset ja Lemmenjoen konekaivun alasajo puolestaan ovat romahduttaneet Lapin kullantuotantoa: aiemmasta 25–40 kilosta on pudottu jopa 5–8 kilon vuositasolle. Samalla päättyi yksi aikakausi Lapin kullankaivun historiassa. Kullan maailmanmarkkinahinnan nousu on kuitenkin osittain paikannut laskua.

Kolkkona kaikuna menneiltä vuosikymmeniltä Metsähallituksen Luontopalveluiden suunnasta on alkanut jälleen kuulua kullankaivun oheisoikeuksien rajoittamiseen tähtääviä valmisteluja. Lemmenjoen alueen kaivajille jär-

jestettiin huuhdontakisojen lomassa lauantaina puheenjohtaja Peroniuksen johdolla briefing- ja keskustelutilaisuus näistä kullankaivun jatkuvuuteen liittyvistä aiheista.

Seminaarin pääteeman osalta puheenjohtaja Peronius näki, että kullanhuuhdontakisoja on yksinkertaisesti pakko kehittää. Niistä on jollakin keinoin – vaikka merkittäviä sääntömuutoksia tekemällä – tehtävä yleisölle viihdyttävämpiä. Antti toivoi, että risteilyviikonloppuna asiasta päästäisiin keskustelemaan ja löytämään ratkaisuja.

Puheensa lopuksi Peronius totesi Lapin Kullankaivajain Liiton ensimmäisen vaiheen alkaneen sen perustamisesta vuonna 1949 Lemmenjoella, mutta toiminnan hiipuneen 1960-luvulla. 1970-luvulla liitto jälleen virkistyi, perusti Kultamuseon ja muita merkittäviä hankkeita ja alkoi kasvaa. Kolmas kehitysvaihe tapahtui **Kari Merenluodon** johdolla, jolloin liitto uudistui monin tavoin ja vahvisti edunvalvontaansa. Koska Karin puheenjohtajakaudesta on jo yli 25 vuotta, liitto kaipaa jälleen uudistamista – ei ehkä vielä versioksi 4.0, mutta Antin mukaan ainakin päivityksen versioon 3.1.

Tukesin tavoitteena selkeä ja ennakoitava lupaprosessi

Kullankaivuoikeuksia hallinnoivien viranomaisten ja sidosryhmien puheenvuoroissa päivitettiin lähitulevaisuuden tilannekuvaa.

Tukesin kaivosryhmän ryhmäpäällikkö **Terho Liikamaa** esitteli kaivosryhmän uuden kokoonpanon. Käytännön valvonnasta vastaa ylitarkastaja **Heikki Puhakka**, jonka tehtäviin kuuluvat koneellisten lupien käsittely ja maastovalvonta. Heikki saatiin kullanhuuhdonnan luvitukseen ja valvontaan sisäisenä

siirtona Tukesin malminetsintäluvituksen puolelta. Lupahakemusten rekisteröinnistä, kuu-lutuksista ja vakuuksien vapauttamisesta vastaavat **Juho Veijanen** ja **Maija Viikinen**, joilla on myös keskeinen rooli lapiolupien ja lupa-siirtojen käsittelyssä.

Tukesin toiminta painottuu entistä enemmän lupaprosessien läpinäkyvyyteen, vastuukysymysten selkeyttämiseen ja sidosryhmäyhteistyön vahvistamiseen. Tavoitteena on luoda selkeä ja ennakoitava lupaprosessi, jossa hakijat voivat seurata käsittelyn etenemistä avoimesti Tukesin verkkosivuilla julkaistavan Au-pal-

Tukesin kaivosryhmän ryhmäpäällikkö Terho Liikamaa kuuntelee liiton puheenjohtajan kommentteja alustukseensa.

Antti Peronius ja Tukesin vastanimetty ylitarkastaja Heikki Puhakka (oik.).

velupolun kautta. Tämä parantaa prosessin läpinäkyvyyttä ja vähentää epäselvyyksiä erityisesti herkällä saamelaisalueella ja Natura-koh-teissa.

Kullanhuuhdontaan liittyvät vakuudet ja lupamaksut tarkentuvat vuodesta 2025 alkaen. Vakuuden määrä määritellään käytetyn pinta-alan ja toiminnan luonteen perusteella, ja sen tarkoitus on varmistaa alueiden maisemointi ja jälkihoito. Konekaivuun vakuudet vaihtelevat muutamasta tuhannesta eurosta jopa 25 000 euroon, ja lapioluvan vakuus on 1 200 euroa.

Valvonnan helpottamiseksi otetaan käyttöön maastomittaukset, satelliittikuvat sekä ortokuvaukset dronella. Lisäksi lupamaksuja on korotettu inflaatiokehityksen mukaisesti.

Tukesin prioriteetteihin vuonna 2025 kuuluvat lupavastuurästien hoitaminen, lupien siirtojen ja jatkolupien käsittely sekä Lemmenjoen alueen viimeisten koneiden poiskuljetus.

Lupiin liittyvä asiointi ja toimenpidepyynnöt toivotaan hoidettavaksi sähköisesti osoitteessa kaivosasiat@tukes.fi.

Kaivannaisalan ykkösnyrkki

Liiton seminaariväki pääsi suorastaan aitiopai-kan pehmeille penkeille, kun kaivannaisalan ykkösnyrkki, Kaivosteollisuus ry:n toiminnan-johtaja **Pekka Suomela** tuli perinteiseen taapaansa kertomaan alan viimeisimmät kuulu-miset kullankaivajille.

Suomelan viesti oli sinällään tuttu ja sel-keä: EU kuluttaa 20–30 prosenttia mineraali-sista raaka-aineista, mutta tuottaa niistä vain noin kaksi prosenttia. Oma tuotantoa tarvi-taan ja tätä varten EU:n mineraalistrategia päi- vitettiin vuonna 2024.

Suomen mineraalipotentiali ja vastuulli- suuden kehittämiseen sitoutunut kaivostoimin- ta tarjoavatkin hyvät mahdollisuudet investoin- neille ja talouden kasvulle. Tämä kasvupoten- tiaali on huomioitu myös keväällä julkaistussa kansallisessa mineraalistrategiassa, joka on laa- dittu laajan vuoropuhelun pohjalta. Suomela korosti sitä, että noin 90 prosenttia Suomessa louhituista metallimineraaleista jatkojalostetaan Suomessa esimerkiksi teräkseksi, kupariksi ja

Kaivosteollisuus ry:n toiminnanjohtaja Pekka Suomela.

akkukemikaaleiksi. Mineraalitalous on yksi osa ratkaisua Suomen uudistaessa talouttaan ja tavoitellessaan investointeja ja kasvua.

Suomelan mukaan tätä kehitystä kuitenkin varjostavat esitykset kaivosmineraaliveron kiristämisestä. Hän korosti sitä, että kaivannaisala kyllä hyväksyy kaivosveron, mutta nykyinen veromalli on epävakaakaan eikä edistä luonnonvarojen tehokasta hyödyntämistä. Kaivosteollisuus ry esittää, että verotus tulisi kohdistaa selkeämmin vain tuloa tuottavaan malmiosaan, ja pitkällä aikavälillä siirtyä tulospohjaiseen malliin.

Korjausta veromalliin toivottiin siis jo ennen liiton seminaarin jälkeen esitettyä veron nelinkertaistamista. Suomela totesi sarkastisesti kaivosveron yhdistävän kaikki maan puolueet.

Metsää ja kiviä

Kaivosalan asiantuntija **Pasi Molkoselkä** Metsähallituksen Kiinteistökehityksestä joutui valitettavasti viime tingassa perumaan osallistumisensa liiton seminaariristeilylle, mutta järjestely oli ihan toimiva, kun Pasiin diat esitellyt liiton puheenjohtaja Antti Peronius pääsi suoralta kädeltä kommentoimaan Metsähallituksen linjauksia.

GTK:n kansannäytetoimiston koko henkilöstö eli geologi **Jukka Multanen** oli esittelemässä henkilöstömäärältään supistetun kansannäytetoimiston toimintaa.

Suomalainen keksintö, kansannäytetoiminta on vanha malminetsinnän muoto, joka on jatkunut yhtäjaksoisesti Suomessa 1600-luvulta lähtien. Kansannäytteiden maastokäyntejä on tehty vuodesta 1638, jolloin hyvistä löydöistä annettiin verovapauksia. Rahapalkkioita maksettiin ensimmäisen kerran vuonna 1816. GTK:ssa kansannäytteitä on otettu vastaan 135 vuotta.

Kansannäytetoiminnassa puretaan vielä henkilöstöpulasta johtuvaa näytesumaa ja lisäksi kehitystyö on käynnissä: nettisivujen päivitys (kivinayte.gtk.fi -sivusto tulee lähitulevaisuudessa löytymään gtk.fi:n alta), näytteiden

lähettäjien oheistus OmaKiven käyttäjiksi sekä kansannäytetietokannan päivittäminen tiedonkäsittelyn nopeuttamiseksi.

OmaKivi on mobiili- ja verkkopalvelu, jonka avulla voi tallentaa omia kivi havaintoja sähköisesti sekä lähettää niitä halutessaan Geologian tutkimuskeskuksen kansannäytetoimistolle tutkittavaksi.

OmaKivi-palvelu on tarkoitettu kaikille kivistä kiinnostuneille satunnaisista luonnossa liikkujista lähtien aina aktiivisiin kiviharrastajiin saakka. Palvelun käyttö ja havaintojen tutkimukset ovat maksuttomia. Havaintojen ja kivi näytteiden lähettämien kansannäytetoimistolle tutkittavaksi vaatii kuitenkin käyttäjätilin luomisen palveluun. OmaKivi-palvelu on käytettävissä joko App Storesta ja Google Play-kaupasta älypuhelimien ladattavalla mobiilisovelluksella tai vaihtoehtoisesti verkkoselaimella millä tahansa nettiyhteyteen kytketyllä laitteella.

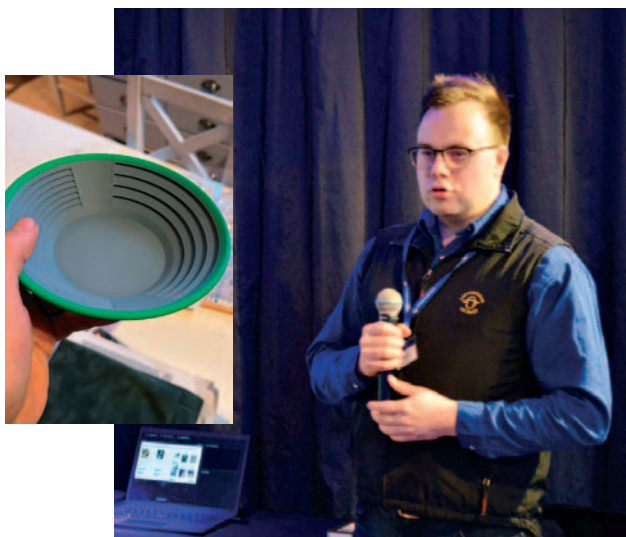
Kullanhuudonnan 50. MM-kisat Tankavaarassa 2027

Vuoden 1981 maailmanmestaruuskisojen yhteydessä perustetulla maailman kullanhuudontakilpailuiden kattojärjestönä toimivalla WGA:lla (World Goldpanning Association) on 20 jäsenmaata, joista jokaista edustaa kaksi virallista delegaattia. Suomesta delegaatteina toimivat **Pentti Hongisto** ja **Marko Touru**, joilla on vankka kokemus lajista. WGA:n johdossa toimii presidentti **Sanjay Singh**, varapresidenttinä puolalainen **Jaroslav Dudkiewicz** ja hallituksen jäsenenä tsekkiläinen **Daniela Muckova**. Kilpailukomitean vetäjänä on suomalainen kisakonkari **Esko Orava**. Organisaation sihteerinä toimii **Tuija Tunturi** ja kasöörinä **Eija Orava**, molemmat Suomesta.

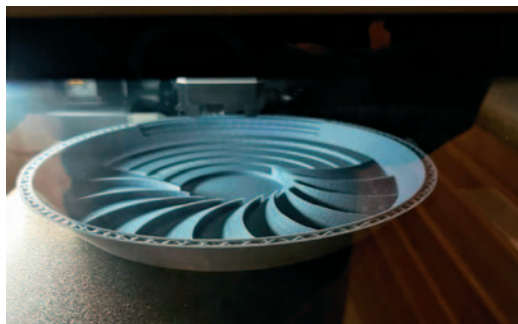
Intohimoisena kilpavaskaajana lukuisia huudontakilpailuja kiertänyt Marko oli esitystään varten seikkaperäisesti pohtinut ja analysoinut kaikki kilpavaskaamisen eri vaiheet välineiden ja taktiikan valinnasta hipunlaskennan valvontaan. Mitalijuhlat taisivatkin olla

Tankavaaran Kultakylän isäntä ja liiton emeritus puheenjohtaja Marko Touru antoi seminaarivälle kullannarvoisia kisavinkejä.

Seminaarin puheenjohtaja Tapio Soukka esitteli 3D-tulostustekniikan käyttöä vaskoolien ja muiden kaivukampeiden valmistuksessa.

Tapio Soukan 3D-tulostama vaskooli.

ainoa kisojen osa-alue, jonka läpiviennin hän jätti kuulijan oman kokemuksen pohjalta hoidettavaksi.

Markon seminaarialustuksesta saisi helposti koostettua oppaan aloittelevalle kilpavaskaajalle, tai miksei hiukan edistyneemmällekin.

Touru oli pohtinut paljon myös kullannhuuhdontakisojen tulevaisuutta. Hän heitti ilmaan ajatuksen yhdestä kansallisista kisajärjestelyistä vastaavasta yhdistyksestä. Tämä toisi kaivattua jatkuvuutta, helpottaisi kisamatkojen koordinoimista sekä mahdollistaisi kilpailukulttuurin kehittämisen esimerkiksi fanituotteilla ja kannattajatoiminnalla. Lapin Kullankaivajain Liitolla olisi rooli yhteistyön koordinoijana sekä lapsiin ja nuoriin – kullankaivun tulevaisuuteen – panostajana.

Lisäksi Marko heitti ilmaan ajatuksen kullannhuuhdontakilpailujen hakemisesta Suomen elävän perinnön kansalliseen luetteloon. Tällainen tunnustus toisi arvostusta ja nostetta lajin säilymiselle ja kehittymiselle. Esityksensä lopuksi Marko paljasti Suomen ja Tankavaaran hakeneen ja olevan ehdolla Kullannhuuhdonnan 50:n MM-kilpailujen järjestäjäksi vuonna 2027. Haku kisajärjestäjäksi tuntuikin erittäin loogiselta, sillä Tankavaaran huuhdontamollahan ensimmäiset Maailmanmestaruuskilpailuiksi aatellut vaskauskisat huuhdottiin elokuussa 1977.

Prospäkkärin kakkosnumeron mennessä painoon on tieto Tankavaaran valinnasta kisa paikaksi jo varmistunut. Kisat järjestää ja niitä isännöi Tankavaaran Kultakylä yhteistyössä Lapin Kullankaivajain Liiton kanssa.

Printtaa oma vaskoolisi

Seminaarin puheenjohtaja Tapio Soukka esitteli uuden teknologian, eli 3D-tulostustekniikan mahdollisuuksia kullankaivussa ja -huuhdonnassa. Tulostaminen tapahtuu sulattamalla ohutta muovinauhaa, filamenttia, jonka laite pursottaa kerros kerrokselta muodostaen suunnitellun esineen. Käytännössä vain mielikuvitus ja tulostimen koko ovat esineiden valmistamisen rajana.

Osa liiton seminaariväestä lähti lauantapäiväksi perinteisesti virkistytymään Tukholmaan ...

... toisten jäädessä laivalle päivittämään taas bankalalle mallille kääntyneitä edunvalvonta-asioita.

Liiton kunniajäsenet Risto Telilä ja emeritus kaivosylitarkastaja Urpo J. Salo seminaaritauolla.

3D-tulostustekniikka nolaa perinteisen sorvin tai muiden metallintyöstölaitteiden asettamat rajoitteet esimerkiksi vaskoolin muotoopille. Erilaiset pohjarihlat, kaadot, kaatokulmat tai pohjan muodot – kaikki ovat muokattavissa. Käytännössä vain kotitulostimen koko asettaa rajoja (max. noin 25 x 25 x 25 cm), mutta senkin voi ratkaista valmistamalla isommat kappaleet yhteenliitettävistä osista.

Esimerkiksi pieni työvaskooli valmistuu noin 2,5 tunnissa, kun taas monimutkaisempi pruuviränni voi viedä jopa 9 tuntia. Tulostaminen on täysin automatisoitua: malli lähetetään digitaalisesti tulostimelle, ja laite pursottelee kappaleen valmiiksi.

Hintaa kuvien mukaiselle vaskoolille tulee noin 6 euroa.

Suosittu verkkopalvelu Thingiverse tarjoaa tuhansia ilmaisia tulostusmalleja, myös kullanhuuhtonnan harrastajille. Pelkästään vaskoolimalleja löytyy kymmeniä. On kuitenkin muistettava, että nämä mallit ovat tekijänoikeuden alaisia – myyntiin niitä ei saa tulos-taa ilman lupaa.

Halutessaan voi suunnitella myös omia malleja. Ilmaiset tai edulliset ohjelmat, kuten Bambu Studio, Blender tai AutoCAD, mahdollistavat millintarkan suunnittelun. Myös älypuhelimille on tarjolla sovelluksia, joilla voi luoda 3D-mallin vaikka valokuvasta. Tästä Tapsalla oli mukanaan esimerkkinä Tankavaaran Vaskaajapatsaasta valokuvien pohjalta tulostettu pienoismalli.

Kullanhuuhtojien itse elämä historia

Vuotta aiemmin Kultamuseon johtajana aloittanut **Anna-Kaisa Ek** kävi pääteemaan kullanhuuhtontakisoihin liittyvässä alustuksessaan kuvakavalkadilla läpi kullanhuuhtontakilpailujen järjestämisen historian Tankavaarassa. Huuhtontakisojen historian jälkeen Anna-Kaisa näytti Kultamuseon arkistojen helmiä Tankavaaran kullanhuuhtontakilpailujen ja Kultamuseon toiminnan vuosikymmeniltä.

Museonjohtaja Ekin valinta esityksensä tee-

Geologi Jukka Multanen GTK:n kansannäytetoimistosta ensimmäistä kertaa vaskaamassa. Vaskausoppaana Jutta Vehviläinen liiton hallituksesta.

Lauantaina päivällä Gabriellan yökerhon tanssiparkeetilla oli paikalla vähän perinteisempiä golddiggeriä. Vaskauskilpailun alkuerät.

Seppo Maunon tarpeeseen kehittämä polvivaskausasetus.

maksi oli ennakkoluulottomuudessaan kisahtun noston arvoinen, tulihan hän esittelemään kullankaivajille heidän itsensä historiaksi elämää puolta vuosisataa Tankavaaran mäellä. Yleisöstä esimerkiksi **Maunon Sepe** on tainnut osallistua yhtä lukuun ottamatta kaikkiin Tankavaaran kullanhuuhdontakilpailuihin.

Kultamuseolla on edessä museorakennuksen peruskorjaus ja perusnäyttelyn uudistus. Uuden museonjohtajan ensimmäisen vuoden keskeisin tehtävän onkin ollut hakea rahoitusta peruskorjauksen aloittamiseen. Museonjohtajan kanssa käytiin seminaariviikonlopun aikana useampiakin vapaamuotoisia keskustelutuokioita yhteistoiminnan mahdollisuuksista tulevaisuudessa.

Vuoden 2025 kullankaivajateko

Seminaariristeilyn toinen päivä oli täynnä tiivistä ohjelmaa ja kollegoiden tapaamista keskellä pitkää talvea. Allekirjoittaneelta meni valitettavasti sivu suun seminaaritallassa järjestettyjen vaskauskisojen finaali, enkä osannut tulkoksia myöskään mistään netistä löytää.

Kultakuvakisat tuomaroititiin jo Prospäkkäriin edellisessä numerossa, mutta positiivisten asioiden kohottavaksi lopuksi todetaan liiton hallituksen päättäneen seminaariristeilyllä palkita **Ilmari A. Kankaala** Vuoden Kullankaivajateko 2024 -huomionosoituksella, hänen kullankaivuperinteen historian sekä edunvalvonnan kannalta merkittävästä, kullankaivajien Kari ja **Sirkka Merenluodon** elämän ja oikeustaisteluiden taltioinnista teokseensa Taistelu Lemmenjoen kullasta.

Suuri kiitos mukavasta reissusta seminaarin puheenjohtaja Tapio Soukalle ja matkanjärjestäjä Jutta Vehviläiselle.

Nähdään jälleen uudestaan keväällä liiton 20-vuotisjuhlaseminaariristeilyllä 6.–8.2.2026.

Palsin kultakeisarin kasikymppiset

*Mikko Aalto,
80 vuotta elämää
ja 50 vuotta
kullankaivua
juhlillaan
6.9.2025
Ala-Palsilla.*

*Kuva: Anja
Murtomäki*

Kulta-aikaan mä Palsille palaan, joukkoon pohjoisen ystävien, laulaa Souvarit. Eikä laulu tänäkään kesänä kaikunut Palsin kurussa turhaan. Kesän aloitusjuhlassa, jossa Palsin keisarikunnan lippu nostettiin perinteisesti kaivajien toimesta salkoon, laulu kaikui ensimmäisen kerran tänä kesänä. Ei ole tarkkaa tietoa, kuinka usein laulua kesän aikana hyräiltiin, mutta syyskuun alussa **Mikko Aallon** 80-vuotisjuhlissa se kuultiin useampaan otteeseen.

Yli viisikymmentä juhlijaa käveli kilometrin matkan Ala-Palsille, jonne naapurikaivajat olivat yhteistuumin loihineet Mikon juhliin kystä kyllin ja menovettä päälle. Kukaan ei nurkunut, vaikka taivas tiputteli vettä niskaan

ja polttiaiset olivat saapuneet paikalle runsain joukoin. Ilmassa kupli iloa, naurua ja laulua sankan puheensorinan päällä.

Koskettavimman puheen piti syntymäpäiväsankari itse:

“

Syytä en ymmärrä vielä, miksi minä olen kultaa kaivanut. Olenhan minä sitä muutaman kilon kaivanut. Ne ovat menneet toisten koriin tai sormiin tai mihin lie ovat menneet. Mulla on sellainen viha-rakkaussuhde kullankaivuun. Toisaalta se on niin helvetin mukavaa, mutta toisaalta minä olen vihannut sitä. Se ei ole kuin ongelmia ongelmien perään. Voi sanoa niin ainakin konekaivuun osalta, mutta

Kuva: Maija Vehviläinen

*Mikko Aalto pitämässä juhlapuhettaan.
Kuva: Essi Hakala*

tietysti lapiokaivuu on eri juttu. Konekaivuu tahtoo olla pelkkää ongelmaa vaan. Yksi päivä on hyvä ja seuraava päivä on täysin syvältä. Onneksi Tapanin rengaskorjaamo on ollut tässä lähellä ja pelastanut minut aika monesta ongelmasta.

Vieläkään en tiedä miksi olen kultaa kaivanut. Se on ollut hauskaa ja toisinaan vähemmän hauskaa. Harmillisen paljon on ollut vähemmän hauskaa. Kerran minä yhden seulan laitoin syksyllä kappaleiksi ja ajattelin, että saattana nyt loppuu kullankaivuu. Seuraavana keväänä ei auttanut muu kuin kaivaa seula sieltä montusta esille ja ruveta sitä korjaamaan.

En tiedä oliko 50 vuotta kullankaivuuta aivan suotta, mutta se aika täällä on mennyt. Kun mä tulín silloin tänne ensimmäisen kerran, niin Palsille ei ollut tietä ja Harriojan silta oli semmoisessa kunnossa, että sen päälle piti lautoja asetella, jos halusi autolla päästä yli. Into oli silloin kova, mutta onhan se into tasoittunut vuosien mittaan.

Olin joskus Lemmenjoella muutamia vuosia, mutta palasin takaisin Palsille. Täällä olen ollut ainakin 35 vuotta. Siinä se on aika mennyt. Enkä voi katua sitä, että olen kultaa kaivanut. Olisinhan minä jotain muutakin voinut tehdä ja saattaisin olla rikkaampi. Kullankaivuulla en ole rikastunut koskaan, mutta paineensietokyky on kasvanut. Kun sitä huomaa, että kaivurin akseli on katkennut tai rengas tyhjänä, niin taas pitää Huuskosen rengashuoltoon mennä apua pyytämään.

Tästä on jäänyt hienoja muistoja mutta en tiedä jääkö minä kullankaivuuta kaipaamaan. Paitsi, että Ivalojoella olisi helkutin mielenkiintoinen paikka, joka ensi kesänä täytyy tutkia.

Enempi jään kaipaamaan tätä kullankaivuuyhteisöä. Siitä eroon pääseminen on kaikkein vaikeinta. Kai minun on pakko yrittää päästä irti siitäkin. Kullankaivuuyhteisössä itse kukin on eri puolilta suomenmaata, mutta se on äärettömän hieno tämä yhteisö. Itse kukin kaivaa tavallansa, mutta kaikki ymmärtävät sen toisen kaivuutavan ja kunnioittaa sitä. Kaikki antaa apua toiselle.

Minä en tiedä mistä minä enää löydän tällaista yhteisöä. Jos minä nyt vanhustenkerhoon menen istumaan, niin ei siellä varmaan ole tällaista yhteisöä. Se on paljon vaikeampaa erota tästä yhteisöstä kuin kullankaivuusta.”

Puheensa päätteeksi Mikko luovutti Keisarin nuijan **Huuskosen Tapanille**, joka on toiminut adjutanttin virassa saman ajan, kun Mikko on valtakuntaansa isännöinyt.

– Toivoisin, että käyttäisit tätä nuijaa harjaten. Se on toistakymmentä vuotta ollut minun mökkini seinällä. Jatkossa sinun keisarikuntasi on puolta pienempi kuin minun keisarikuntani, mutta onhan siinäkin hallitsemista, Mikko totesi luovuttaessaan nuijan Tapanille.

Illan hämyssä **Susanna Leppänen** piti hairillaan ja riemukkaalla laulullaan huolta sii-

↑ Kuva: Maija Vehviläinen

→ Kuva: Maija Vehviläinen

↘ Kuva: Maija Vehviläinen

↓ Kuva: Anja Murtomäki

tä, että juhlaväki viihtyi. Kalinkat ja monet Mikon rakastamat laulut kaikuiivat Palsin kanjonissa. Jätkänynttilät saivat sauhullaan polttiaiset poistumaan. Kuukkelit hakivat osansa juhlaruuasta. Päivänsankari ja juhlaväki saivat sydämiinsä läikehtivän muiston yhteisöllisyydestä ja sen tärkeydestä.

TEKSTI: ANURAG LEHTONEN.

KUVAT: ESSI HAKALA, MAIJA VEHVILÄINEN,
ANJA MURTOMÄKI

Merkipäivät

Jokainen kullankaivaja on laulun ja synttäririkun arvoinen – mutta ihan kaikkia emme onnittele

Prospäkkärin pää- ja seurapiiritoimitaja saa toisinaan tervetullutta palautetta – joskus tosin ansiottaan. Moni jäsen on harmissaan siitä, ettei hänen merkipäiviään ole huomioitu ja vanhojen värtien juhlapäivätkin ovat menneet ohi, kun niitä ei kattavasti enää Prospäkkärissä julkaista.

Niin olen minäkin.

Murheellisiakin episodeja on ollut. Muun muassa talvella 2013 eräs jäsenemme ei saanut onnittelevia puheluita Kanariansaarille, ja **Jouni** joutui toista viikkoa yksin juomaan synttärivieraille varattuja juomia, kun tieto viiskympisistä ei ollut purojen varteen levinnyt.

Tämä on seurausta siitä, että muuan jäsenemme oli noin 15 vuotta sitten pahoittanut mielensä siitä, että häntä oli ilman lupaa onnitteltu Prospäkkärissä. Olin aina kuvitellut, että jokainen joka syntymäaikansa ilmoittaa jäsenrekisteriimme, on tietoinen siitä, että jäsenlehdessä onnitellaan – ellei nimenomaan esitä pyyntöä ettei onniteltaisi. Tai jätä syntymäaikansa ilmoittamatta.

Hän oli ollut yhteydessä eduskunnan tietosuojavaltuutetun toimistoon, ja jouduin käymään pitkän ja korviakuumottavan puhelun silloisen tietosuojavaltuutetun kanssa. Selväksi

Syntymäpäivien julkaiseminen on kiellettyä ilman henkilön nimenomaista suostumusta ja nimenomaan tätä julkaisutarkoitusta varten.

Tietosuojavaltuutettu

tuli, että vilpittömästä mielestä ja pitkästä perinteestä huolimatta syntymäpäivien julkaiseminen on kiellettyä ilman henkilön nimenomaista suostumusta nimenomaan tätä julkaisutarkoitusta varten.

Siksi asiaa nykyään erikseen jäsenhakemuksessa tiedustellaan ja siksi kaikkia jäseniämme ei onnitella.

Nykyinen käytäntö on harmittavan kanka ja työläs; kaikki suostumukset ja vinkit pitää muistaa käydä läpi monesta eri kanavasta. Meitä on pitkälti yli 4000 jäsentä ja ihan puhdaita hutejakin tulee väistämättä.

Se harmittaa kovasti, ja niistä olen tosi pahoillani.

***Mutta luvan päältä onnea
tällä kertaa näille jäsenillemme!
Töttöröö!!!***

LAPIN KULLANKAIVAJAIN LIITTO RY

85 v.

9.8. Olavi Kiprianoff, Ivalo

81 v.

14.7. Lauri Pekkala, Jyväskylä

80 v.

24.5. Mauri Hintikka, Ahmavaara

28.8. Kosti Heinilä, Lapinjoki

10.9. Harry Henriksson, Hanko

1.10. Kari Patala, Söderkulla

75 v.

12.7. Jouni Heinonen, Kalanti as.

10.8. Esa Kärkkäinen, Rantasalmi as.

70 v.

- 27.5. Christian Wallin, Helsinki
26.6. Jarmo Tuuri, Ylistaro
13.9. Jorma Pudas, Ylivieska
21.9. Markku Rissanen, Kokkonvaara
8.10. Juhani Kinnunen, Pihtipudas
9.10. Markku Seppälä, Vilppula
9.10. Jari Olavi Sulonen, Pori

65 v.

- 1.7. Matti Salonen, Korpilahti
4.7. Kuisma Haara, Peltola
6.7. Arja Lehikoinen, Lappeenranta
12.7. Alf Österåker, Kvelax
15.7. Timo Keskisipilä, Rautio
31.8. Jarmo Rummukainen, Vaivio
11.9. Pasi Lähteenmäki, Tampere
25.9. Tapio Riihikoski, Naantali
4.10. Ari Inkinen, Helsinki

60 v.

- 22.7. Jari Lehmikangas, Kontio
10.8. Urmas Piller, Tallinna Viro
18.8. Mervi Koivukangas, Porvoo
26.8. Lasse Nikkanen, Kanunki
6.9. Pasi Hänninen, Kerkonjoensuu
14.9. Päivi Hildén-Kiviranta, Vastila
21.9. Maritta Sorvoja, Tuohikotti
30.9. Mikko Kemppainen, Inari
2.10. Marko Lehtonen, Seinäjoki
13.10. Jaana Åberg, Turku
16.10. Minna Viitala, Pukkila
25.10. Mika Moisanen, Pattijoki

50 v.

- 28.6. Terhi Hopiavuori, Pirttikoski
4.7. Tommi Launianen, Riihimäki
17.7. Heikki Uusi-Rajasalo, Vihteljärvi
4.9. Harri Ahtiainen, Pieksämäki
7.9. Sami Kujansivu, Pori
12.9. Pekka Räsänen, Turku
21.9. Mikko Raittinen, Ylöjärvi

Kultaseminaari 2026

20 v JUHLAVUOSI

Kultaseminaari 6.–8.2.2026

Lähdethän sinäkin mukaan juhlistamaan Lapin Kullankaivajain liiton kultaseminaarin 20-vuotista matkaa.

M/S Viking Gabriella

Helsinki–Tukholma–Helsinki

Tarkempi ohjelma julkaistaan myöhemmin ja ilmoittautumisia alamme ottaa vastaan marraskuussa.

.5362

Rupert Exploration Finland Oy

**“Kehitämme
Ikkarin kultakaivoshanketta
Sodankylässä ja toteutamme
alueellista malminetsintää
Lapissa.”**

**Tutustu hankkeeseen osoitteessa
www.ikkari.fi**